

**Preoperative respiratory physical therapy
in cardiac surgery**

Pré-opérative respiratoire physiothérapie
bij hartchirurgie

door

Erik Hulzebos

Preoperative respiratory physical therapy in cardiac surgery
Thesis, Utrecht University, The Netherlands
ISBN-10: 90-393-4394-2
ISBN-13: 978-90-393-4394-4

© 2006, Erik Hulzebos

No part of this thesis may be reproduced, stored or transmitted
in any way or by any means, without prior permission of the author

The studies presented in this thesis were financially supported by a grant from ZorgOnderzoek
Nederland (ZonMw), grant number 1310.0004

The printing of this thesis was financially supported by: Stichting Steunfonds Faculteit Gezondheidszorg
Hogeschool Utrecht, Roche Diagnostics Nederland BV, Koninklijk Nederlands Genootschap voor
Fysiotherapie, Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie bij Hart- en Vaatziekten, Nederlandse
Vereniging voor Fysiotherapie in de Sportgezondheidszorg, YPSOMED, PT-Medical, ZonMw, Divisie
Kinderen (UMC Utrecht), GlaxoSmithKline

Printed by: Gildeprint Drukkerijen, Enschede, The Netherlands

© Cover design & original artwork ("Air"): Leonieke Rammelt, visual artist (Leonieke@Rammelt.nl)
Lay-out: Frank van Genderen

Preoperative respiratory physical therapy in cardiac surgery

Pré-operatieve respiratoire fysiotherapie
bij hartchirurgie
(met een samenvatting in het Nederlands)

PROEFSCHRIFT

ter verkrijging van de graad van doctor aan de Universiteit Utrecht
op gezag van de rector magnificus, prof. dr. W.H. Gispen,
ingevolge het besluit van het college voor promoties
in het openbaar te verdedigen op
vrijdag 15 december 2006 des middags te 2.30 uur

door

Hendrik Jan Hulzebos
geboren op 30 mei 1965 te Meppel

Promotores: Prof. Dr. P.J.M. Helders

Prof. Dr. A. Brutel de la Rivière

Co-promotor: Dr. N.L.U. van Meeteren

Voor Gea, Spier, Patou en Soleil

Inspiratie, adem van de geest.
(Mathilde Santing)

